

Sygn. akt XVI GC 2965/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 sierpnia 2015 roku

Sąd Rejonowy dla m.st. W. w W.

Sąd Gospodarczy XVI Wydział Gospodarczy w składzie:

Przewodniczący: SSR Urszula Dąbrowska

Protokolant: Paweł Cegiełka

po rozpoznaniu w dniu 7 sierpnia 2015 roku w W.

na rozprawie

sprawy z powództwa Syndyk masy upadłości (...) Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej w W.

przeciwko (...) Sp. z o.o. w W.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego (...) Sp. z o.o. w W. na rzecz powoda Syndyka masy upadłości (...) Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej w W. kwotę (...),56 (dziewięć tysięcy sto trzy, 56/100) złotych wraz z odsetkami w wysokości ustawowej od dnia 20 maja 2014 r. do dnia zapłaty;

II. zasądza od pozwanego (...) Sp. z o.o. w W. na rzecz powoda Syndyka masy upadłości (...) Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej w W. kwotę (...),00 (jeden tysiąc siedemset dziewięć, 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 1200,00 (jeden tysiąc dwieście, 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt XVI GC 2965/14

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 22 września 2014 r. powód Syndyk Masy Upadłości (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej w W. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. (dalej: (...) sp. z o.o.) kwoty 9.103,56 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 20 maja 2014 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

Uzasadniając roszczenie powód wyjaśnił, że na skutek bezprawnie zainicjowanej przez pozwaną spółkę egzekucji poniósł szkodę w wysokości 9.103,56 zł.

Powód wskazał, że Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w W. X Wydział Gospodarczy postanowieniem z dnia 03 grudnia 2013 r. ogłosił upadłość spółki (...) sp. z o.o. obejmującą likwidację majątku dłużnika. Na podstawie wspomnianego postanowienia syndykiem masy upadłości spółki został wyznaczony M. K.. Powód wskazał, że informacja o ogłoszeniu upadłości spółki została podana do publicznej wiadomości zarówno poprzez obwieszczenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym, jak i poprzez opublikowanie w ogólnopolskim wydaniu Gazety (...).

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla m.st. W. w W. S. G. (1) dokonał zajęcia wierzytelności (...) sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej zgromadzonych na rachunku bankowym założonym przez syndyka dla masy upadłości spółki. W wyniku postępowania egzekucyjnego o sygn. akt Km 1760/13 prowadzonego w dniach 8 i 9 kwietnia 2014 r. z

wniosku wierzyciela (...) sp. z o.o. komornik wyegzekwował od spółki kwotę 9.825,69 zł, z czego kwota 874,98 zł służyła zaspokojeniu kosztów postępowania egzekucyjnego, o czym zawiadomił powoda dnia 11 kwietnia 2014 r. Powód poinformował komornika o ogłoszeniu upadłości spółki oraz umorzeniu wszystkich postępowań egzekucyjnych i wezwał do zwrotu wyegzekwowanego świadczenia. W odpowiedzi komornik powiadomił powoda, iż nie ma możliwości zwrotu zajętej kwoty, ponieważ została ona przekazana na rachunek wierzyciela - (...) sp. z o.o. Dnia 6 maja 2014 r. komornik poinformował o zakończeniu postępowania egzekucyjnego przesyłając odpis postanowienia w tej sprawie z dnia 14 kwietnia 2014 r.

W związku z powyższym powód wezwał pozwanego do zwrotu bezprawnie wyegzekwowanego świadczenia w wysokości 9.103,56 zł. Ponadto powód wyjaśnił, iż odsetki ustawowe od należności głównej zostały obliczone na podstawie ostatecznego terminu do zapłaty określonego pozwanemu, który upłynął w dniu 19 maja 2014 r. (pozew k.2-10).

W dniu 30 października 2014 r. Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego W. w W. XVI Wydział Gospodarczy wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym w sprawie o sygn. akt XVI GNc 5935/14, mocą którego uwzględniono powództwo w całości (nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym k. 35).

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany (...) sp. z o.o. zaskarżył wydany nakaz zapłaty w całości, kwestionując zasadność żądania pozwu. W uzasadnieniu pozwany stwierdził, iż informację o ogłoszeniu upadłości likwidacyjnej powoda uzyskał dopiero w momencie doręczenia mu pisma wzywającego do zwrotu zajętej w postępowaniu egzekucyjnym kwoty. Ponadto pozwany podniósł, że obowiązkiem powoda było zawiadomienie wierzycieli oraz komornika ogólnej właściwości o możliwości zgłoszenia swojej wierzytelności. Pozwany stwierdził również, że powód po otrzymaniu od komornika zawiadomienia o wszczęciu egzekucji powinien wezwać pozwanego do zawieszenia tego postępowania a wtedy pozwany mógłby zgłosić swoją wierzytelność do majątku upadłego. W obecnym stanie rzeczy pozwany zgłaszając spóźnioną wierzytelność znajdzie się na ostatnim miejscu do jej zaspokojenia, a odzyskanie należności stanie się mało prawdopodobne. Pozwany zaznaczył również, że wyegzekwowaną wierzytelność spożytkował. Ponadto postępowanie, które ma w efekcie doprowadzić do odzyskania należności już raz wyegzekwowanej prowadzi do generowania kosztów i mija się ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa, ponieważ sporna kwota i tak powinna trafić do pozwanego. Pozwany nie może ponosić negatywnych konsekwencji związanych z działaniem organu egzekucyjnego oraz syndyka. Zdaniem pozwanego nie można w tym przypadku mówić również o bezpodstawnym wzbogaceniu ponieważ uzyskana kwota bezspornie należy się pozwanemu (sprzeciw od nakazu zapłaty k. 49-55).

Odpowiadając na sprzeciw powód podtrzymał dotychczas prezentowane stanowisko w sprawie. W uzasadnieniu powód zaznaczył, że wyegzekwowanie należności nastąpiło z naruszeniem bezwzględnie obowiązujących przepisów a zatem nie korzysta z ochrony. Ponadto działania syndyka zmierzające do przywrócenia dochodzonego roszczenia w skład masy upadłości spółki ma na celu zaspokojenie jak najszerszego grona wierzycieli upadłego (odpowiedź na sprzeciw k. 73-76).

Strony podtrzymywały swoje stanowiska do zakończenia procesu.

Na podstawie całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie Sąd Rejonowy ustalił, co następuje:

Nakazem zapłaty z dnia 31 lipca 2013 r., wydanym w postępowaniu upominawczym Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego W. w W. XV Wydział Gospodarczy w sprawie o sygn. akt XV GNc 5212/13, nakazał (...) sp.z o.o. zapłacić na rzecz (...) sp. z o.o. kwotę 5.197,46 zł wraz z ustawowymi odsetkami od następujących kwot:

I. 962,00 zł od dnia 30 czerwca 2011 r. do dnia zapłaty;

II. 4.227,09 zł od dnia 05 lipca 2011 do dnia zapłaty;

III. 8,37 zł od dnia 06 lipca 2011 r. do dnia zapłaty

oraz z kosztami procesu w wysokości 1.467,00 zł. Wobec uprawomocnienia się nakazu zapłaty Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego W. w W. w dniu 15 listopada 2013 r. nadał wskazanemu orzeczeniu klauzulę wykonalności.

Dowód : okoliczności bezsporne, nadto dowód: nakaz zapłaty wydany w sprawie o sygn. akt. XV GNC 5212/13 opatrzony klauzulą wykonalności z dn. 15.11.2013 r. (k. 57); informacja odpowiadająca odpisowi aktualnemu z rejestru przedsiębiorców (...) sp. z o.o.(k.63-66).

Z wniosku (...) sp. z o.o. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla m.st. W. w W. S. G. (2) prowadził przeciwko (...) sp. z o.o. postępowanie egzekucyjne pod sygn. akt Km 1760/13. Pismem datowanym na 28 listopada 2013 r. Komornik Sądowy wezwał (...) sp. z o.o. do uiszczenia opłaty za zlecenie poszukiwania majątku dłużnika (...) sp. z o.o. oraz zaliczki na wydatki w łącznej kwocie 201,73 zł, informując, że wpłacenie wspomnianej kwoty będzie jednoznaczne ze zleceniem komornikowi poszukiwania majątku dłużnika. W pismach opatrzonych datą 28 listopada 2013 r. Komornik Sądowy zawiadomił o zajęciu wierzytelności należnych od Naczelnika III Urzędu Skarbowego (...) oraz o zajęciu i zakazie wypłat z rachunków bankowych, które posiadała (...) sp. z o.o.

Dowód: wezwanie z dn. 28.11.2013 r. (k.58), zajęcie wierzytelności (k. 59); zawiadomienia z dn. 28. (...) o zajęciu rachunku bankowego i zakazie wypłat (k. 60-62);

Postanowieniem z dnia 03 grudnia 2013 r. Sąd Rejonowy dla m.st. W. w W. X Wydział Gospodarczy w sprawie o sygn. akt GU 403/13 ogłosił upadłość S. i syn sp. z o. o. w W. obejmującą likwidację jej majątku, wyznaczając syndyka masy upadłości w osobie M. K..

Dowód : postanowienie z dn. 03.12.2013 r. (k. 13-14);); informacja odpowiadająca odpisowi aktualnemu z rejestru przedsiębiorców (...) sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej (k.15-18)

Dnia 11 grudnia 2013 r. informacja o ogłoszeniu upadłości S. i syn sp. z o.o. została podana do publicznej wiadomości poprzez obwieszczenie zamieszczone w Monitorze Sądowym i Gospodarczym.

Dowód: obwieszczenie z dn. 11.12.2013 r. (k. 19-20);

Pismem opatrzonym datą 02 kwietnia 2014 r. Komornik Sądowy zawiadomił Bank (...) S.A. w W. o zajęciu rachunku bankowego dłużnika i zakazie wypłat. W dniu 08 kwietnia 2014 r. Komornik Sądowy dokonał zajęcia wierzytelności na podstawie tytułu wykonawczego ze wspomnianego rachunku bankowego w wysokości 9.728,45 zł. W związku zaś z zajęciem, bank pobrał prowizję w kwocie 48,88 zł. Postanowieniem z dnia 14 kwietnia 2014 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla m.st. W. w W. zakończył postępowanie egzekucyjne w sprawie, przyznał wierzycielowi (...) sp. z o.o. koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu egzekucyjnym w wysokości 300,00 zł oraz ustalił koszty postępowania egzekucyjnego na łączną kwotę 874,98 zł.

Dowód : zawiadomienie z dn. 02.04.2014 r. o zajęciu rachunku bankowego i zakazie wypłat (k.23-24); potwierdzenie wykonania operacji nr (...) (k. 27), potwierdzenie wykonania operacji nr (...) (k.21); postanowienie komornika z dn.14.04.2014 r.

Pismem datowanym na dzień 17 kwietnia 2014 r. Syndyk Masy Upadłości (...) sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej wezwał Komornika Sądowego do zapłaty kwoty 9.825,69 zł wraz z ustawowymi odsetkami z uwagi na upadłość (...) sp. z o.o. ogłoszoną postanowieniem z dn. 03 grudnia 2013 r. wydanym w sprawie o sygn. akt X GU 403/13.

Dowód : pismo syndyka z dnia 17.04.2014 r. (k.25).

Dnia 18 kwietnia 2014 r. Komornik Sądowy poinformował, że nie ma możliwości zwrotu kwoty ściągniętej z rachunku dłużnej spółki, ponieważ została ona rozksięgowana i przekazana wierzycielowi przed powzięciem informacji o ogłoszeniu upadłości dłużnej spółki.

Dowód: pismo komornika z dnia 18.04.2014 r. (k.20).

Pismem opatrzonym datą 24 kwietnia 2014 r. Syndyk Masy Upadłości (...) sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej wezwał (...) sp. z o.o. do zapłaty kwoty 9.825,69 zł wraz z ustawowymi odsetkami z tytułu niedopuszczalnej egzekucji z rachunku bankowego masy upadłości w postępowaniu egzekucyjnym o sygn. Km 1760/13. Poinformował ponadto, że wszystkie postępowania egzekucyjne toczące się przeciwko upadłemu uległy umorzeniu z mocy prawa z dniem uprawomocnienia się postanowienia o ogłoszeniu upadłości z dnia 11 grudnia 2013 r.

Dowód: pismo syndyka z dn. 24.04.2014 r. (k.32).

W odpowiedzi datowanej na 16 maja 2015 r. (...) sp. z o.o. poinformował syndyka, że żądana przez niego kwota została prawie wyegzekwowana w toku postępowania egzekucyjnego, a ponadto stanowi zaspokojenie wierzyciela, któremu bezspornie się należała. Spółka stwierdziła, że domaganie się zwrotu należnej kwoty jest sprzeczne z prawem oraz ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa.

Dowód : pismo z dn. 16.05.2014 r. (k.28).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o przywołane powyżej dowody z dokumentów, które Sąd uznał za autentyczne i pochodzące od osób, które je podpisały, a także w oparciu o twierdzenia stron co do okoliczności niespornych. Sąd zauważył jednak, że w przedstawione przez strony dokumenty stanowiły tak dokumenty urzędowe (orzeczenia sądu, orzeczenia komornika) jak i dokumenty prywatne, które zgodnie z art. 245 k.p.c. są chronione jedynie domniemaniem, iż osoba które je podpisała złożyła oświadczenie zawarte w tym dokumencie. Materialna moc dowodowa dokumentu prywatnego zależy od jego treści merytorycznej. O materialnej mocy dowodowej dokumentów prywatnych Sąd rozstrzyga zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów (art. 233; też K. Knoppek: Glosa do wyroku SN z 25 września 1985 roku, IV PR 200/85, PiP 1988, nr 5). W odniesieniu do dokumentów urzędowych Sąd przyjął, że stanowią one dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 § 1 k.p.c.).

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego roszczenie strony powodowej uznać należy za uzasadnione w całości.

W niniejszym postępowaniu stan faktyczny nie był kwestionowany przez żadną ze stron, natomiast rozstrzygnięcie niniejszej sprawy zależało jedynie od oceny stanu prawnego i interpretacji obowiązujących przepisów.

Roszczenie dochodzone w niniejszym postępowaniu powód wywodził z art. 405 k.c. zgodnie z którym kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby okazało się to niemożliwe, do zwrotu jej wartości.

Bezpodstawne wzbogacenie polega na osiągnięciu korzyści majątkowej bez podstawy prawnej kosztem innej osoby. Jest ono szczególnym zdarzeniem prawnym, w związku z którym bez podstawy prawnej powstaje nowa sytuacja prawna, w której jeden z podmiotów wzbogaca się kosztem pomniejszenia majątku innej osoby. Przesłanką bezpodstawnego wzbogacenia nie jest związek przyczynowo-skutkowy lecz wzbogacenie jednego podmiotu kosztem zubożenia innego podmiotu. Ten, kto spełnia świadczenie nienależne, to solvens, a odbiorca świadczenia to accipiens. Roszczenie o zwrot bezpodstawnego wzbogacenia nazywa się niekiedy roszczeniem restytucyjnym albo kondycją.

W myśl art. 405 k.c. fakt uzyskania korzyści majątkowej w sposób prawnie nieuzasadniony rodzi zobowiązanie z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia. Bezpodstawne wzbogacenie jest samoistnym źródłem zobowiązania. Jest ono podstawą roszczenia majątkowego – bezpodstawnie wzbogacony jest obowiązany do wydania korzyści w naturze, a gdyby nie było to możliwe (np. gdy przedmiot wzbogacenia został zbyty, utracony lub uszkodzony) – do zwrotu jej wartości osobie, kosztem której korzyść została odniesiona (art. 405 k.c.). Celem roszczenia o wydanie bezpodstawnego wzbogacenia jest przywrócenie równowagi zachwianej nieuzasadnionym przejściem jakiejś wartości

z jednego majątku do drugiego (wyrok SN z dnia 13 maja 1988 r., III CRN 83/88, OSNCP 1989, nr 5, poz. 84, OSPiKA 1989, z. 7-12, poz. 149, (...),z.5,s.114).

Dyspozycja art. 405 k.c. wyznacza trzy podstawowe przesłanki do powstania roszczenia o zwrot wzbogacenia, mianowicie: wymaga się, aby doszło do wzbogacenia majątku jednej osoby, uzyskanego kosztem majątku innej osoby, by wzbogacenie i zubożenie pozostawało ze sobą w związku w tym znaczeniu, że wzbogacenie jest wynikiem zubożenia, a zatem by miały wspólne źródło, oraz by wzbogacenie nastąpiło bez podstawy prawnej.

W judykaturze podkreślono, że bez znaczenia jest, w wyniku jakiego zdarzenia nastąpiło wzbogacenie; może to być działanie wzbogaconego, zubożonego, osoby trzeciej, a także jakiegokolwiek inne zdarzenie. Istotnym jest jedynie, by w wyniku tego zdarzenia nastąpiło przesunięcie korzyści z majątku zubożonego do majątku wzbogaconego (wyrok SN z dnia 23 listopada 1998 r., II CKN 58/98, LEX nr 55389). Dodatkowo przyjęto, iż dla istnienia wzbogacenia w rozumieniu art. 405 k.c. nie ma znaczenia wina wzbogaconego lub jakakolwiek inna forma jego uchybienia lub zaniedbania, bezprawność ani związek przyczynowy w ujęciu art. 361§ 1 k.c. (wyrok SN z dnia 28 kwietnia 1999 r., I CKN 1128/97, niepubl.) ani też wiedza czy wola osoby wzbogaconej, a do bezpodstawnego wzbogacenia może dojść nawet wbrew woli tej osoby (wyrok SN z dnia 9 stycznia 2002 r., V CKN 641/00, LEX nr 54331).

Do bezpodstawnego wzbogacenia dochodzi w sytuacji, gdy jeden z podmiotów wzbogaca się względem innego bez podstawy prawnej i zachodzi związek między wzbogaceniem jednego z podmiotów a zubożeniem innego. Wobec powyższego najważniejszym dla stwierdzenia czy doszło do bezpodstawnego wzbogacenia jest właściwa wykładnia pojęcia „wzbogacenie się”. Na gruncie przepisu art. 405 kc należy zdefiniować „wzbogacenie się” jako zwiększenie aktywów lub zmniejszenie pasywów następujące w wyniku przesunięcia majątkowego.

Sąd rozpoznający sprawę w pełni podziela stanowisko Sądu Apelacyjnego w W. wyrażone w uzasadnieniu wyroku z dnia 20 kwietnia 2010 r. w sprawie o sygn. akt I ACA 39/2010, zgodnie z którym z roszczeniem o zwrot wyegzekwowanych kwot i rozdysponowanych przez organ egzekucyjny na rzecz wierzycieli, po zawieszeniu z mocy prawa na podstawie art. 146 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. z 2003 r. nr 60 poz. 535 z późn. zm. dalej jako p.u.n.). postępowania egzekucyjnego, przysługuje powodowi roszczenie, ale przeciwko wierzycielom, którzy kwoty te otrzymali, a należności których winny być zaspokojone w postępowaniu upadłościowym (art. 146 ust. 2 p.u.n.). W takim wypadku podstawę żądania skierowanego przeciwko wierzycielom stanowi przepis art. 405 k.c.

Powód dochodził w niniejszym postępowaniu kwoty, jaką pozwany uzyskał na skutek bezprawnie zainicjowanej egzekucji, w wyniku której wyegzekwowano świadczenie pomimo ogłoszenia upadłości spółki.

Na wstępie należy wskazać, iż postępowanie egzekucyjne przeciwko powodowi prowadzone było na podstawie prawomocnego nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy w W., który został opatrzony w klauzulę wykonalności. Przepis art. 776 k.p.c. stanowi, że podstawą egzekucji jest tytuł wykonawczy, którym z kolei jest tytuł egzekucyjny, zaopatrzony w klauzulę wykonalności. Nie budzi wątpliwości, iż w świetle art. 777 § 1 pkt 1 k.p.c. tytułem egzekucyjnym jest wydany w postępowaniu upominawczym prawomocny nakaz zapłaty. Zatem prawomocny nakaz zapłaty zaopatrzony w klauzulę wykonalności stanowić może podstawę egzekucji. W przypadku bowiem gdy dłużnik nie spełnia świadczenia zasądzonego prawomocnym orzeczeniem prawem wierzyciela jest zwrócić się do komornika sądowego aby ten przymusił dłużnika do spełnienia świadczenia. Wierzyciel korzystając z przyznanej przepisami prawa możliwości wszczęcia egzekucji świadczenia zasądzonego na podstawie orzeczenia sądu działa bowiem w granicach prawa.

Należy jednak podkreślić, że w momencie ogłoszenia upadłości (...) sp. z o.o. zastosowanie miały przepisy ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. z 2015 r. poz. 233 – tekst jednolity, dalej: p.u.n.). Zgodnie z treścią art. 146 wspomnianej ustawy postępowanie egzekucyjne dotyczące wierzytelności podlegającej zgłoszeniu do masy upadłości, wszczęte przed ogłoszeniem upadłości, ulega zawieszeniu z mocy prawa z dniem

ogłoszenia upadłości. Postępowanie to umarza się z mocy prawa po uprawomocnieniu się postanowienia o ogłoszeniu upadłości.

Zawieszenie postępowania egzekucyjnego z mocy prawa, oznacza że czynności egzekucyjne dokonane od dnia ogłoszenia upadłości dłużnika egzekwowanego należy uważać za bezskuteczne (niebyłe). Bezskuteczność czynności powstaje z mocy samego prawa jako skutek ogłoszenia upadłości dłużnika, a więc nie ma potrzeby wydawania przez sąd lub organ egzekucyjny jakiegokolwiek postanowienia w tym zakresie. Ewentualny wyrok sądu stwierdzający tę bezskuteczność ma charakter deklaracyjny. (tak też: Zimmerman P., Komentarz do art. 146 ustawy-Prawo upadłościowe i naprawcze, w: Prawo upadłościowe i naprawcze. Komentarz. Wyd. 3, Warszawa 2014).

Jednocześnie z przepisu art. 146 wynika, że sumy wyegzekwowane po ogłoszeniu upadłości są przekazywane do masy upadłości. Masą upadłości staje się majątek należący do upadłego w dniu ogłoszenia upadłości.(art. 61 p.u.n.). Z kolei zgodnie z treścią art. 75 p.u.n. jeżeli ogłoszono upadłość obejmującą likwidację majątku upadłego, upadły traci prawo zarządu oraz możliwość korzystania i rozporządzania mieniem wchodzącym do masy upadłości. Jak wskazał SN w wyr. z 16.1.2009 r. (III CSK 244/08, L.) z dniem ogłoszenia upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego upadły traci legitymację do występowania w sprawach dotyczących masy, pozostaje natomiast stroną w znaczeniu materialnoprawnym, jako podmiot stosunku prawnego, z którego wyniknął spór. W sprawach dotyczących masy upadłości syndyk, zarządca oraz nadzorca sądowy dokonują czynności na rachunek upadłego, lecz w imieniu własnym (art. 160 ust. 1 p.u.n.).

Od momentu ogłoszenia upadłości wszyscy wierzyciele, którzy prowadzili egzekucję mogą zostać zaspokojeni jedynie w ramach przepisów postępowania upadłościowego, a zatem zaspokojenia wierzycieli dokonuje syndyk. Jeżeli zaś do wydania sum wyegzekwowanych w postępowaniu egzekucyjnym wierzycielowi doszło po zawieszeniu postępowania (choćby w dniu ogłoszenia upadłości), syndyk ma roszczenie o przekazanie tych kwot do masy (Jakubecki A., Komentarz do art. 146 ustawy- Prawo upadłościowe i naprawcze, w: Prawo upadłościowe i naprawcze. Komentarz, pod red. Jakubecki A., Zedler F., wyd. 3, LEX 2011) Takie rozwiązanie służy zabezpieczeniu interesu wszystkich wierzycieli, co oznacza, iż poza wyjątkami przewidzianymi w ustawie żaden z wierzycieli nie może zostać uprzywilejowany. Każdy wierzyciel musi dokonać zgłoszenia wierzytelności. Kolejność ich zaspokajania regulują przepisy Działu II ustawy- Prawo upadłościowe i naprawcze. Wierzyciele masy upadłości zaspokajani są z funduszów masy upadłości proporcjonalnie do wielkości służących im wierzytelności zgodnie z podziałem należności określonym w art. 342 p.u.n. Zasada ta jest w odniesieniu do niektórych wierzytelności przełamana zasadą uprzywilejowania, bowiem zgodnie z treścią art. 343 ust. 1 syndyk zaspokaja należności pierwszej kategorii w miarę wpływu do masy upadłości stosownych sum; jeżeli należności te nie zostaną zaspokojone w ten sposób, zaspokaja się je w drodze podziału funduszów masy upadłości. „Prawo upadłościowe wyodrębnia pięć kategorii zaspokojenia: czwarta jest kategorią podstawową, pierwsza, druga i trzecia to kategorie uprzywilejowane, kategoria piąta to wierzytelności, których zaspokojenie może nastąpić z uwagi na jej charakter w ostatniej kolejności. W efekcie połączenia tych dwóch zasad kategorie uprzywilejowane są zaspokajane z pierwszeństwem wynikającym z ich kolejności, ale wierzytelności należące do tej samej kategorii zaspokajane są proporcjonalnie, czyli w tej samej proporcji do pełnej wysokości wierzytelności (Zimmerman P., Komentarz do art. 342 ustawy-Prawo upadłościowe i naprawcze, w: Prawo upadłościowe i naprawcze. Komentarz. Wyd. 3, Warszawa 2014).

Tym samym nie można zgodzić się z pozwanym, że dokonane przez komornika czynności egzekucyjne ostatecznie prowadzą do tego samego celu, do którego prowadzi postępowanie upadłościowe, a mianowicie do odzyskania należnej wierzytelności i na tej podstawie należy uznać, że są skuteczne. Należy podkreślić bowiem, że zostały one dokonane z naruszeniem porządku prawnego, ponieważ od momentu ogłoszenia upadłości ani dłużnik ani wierzyciele nie mogą samowolnie decydować o kolejności zaspokajania wierzytelności. A zatem to przepisy ustawy regulują, która kategoria wierzycieli ma zostać zaspokojona w pierwszej kolejności. Jednocześnie fakt, że pozwana nie wiedziała o ogłoszeniu upadłości swojego dłużnika nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie, bowiem jak już wspomniano wszystkie czynności egzekucyjne dokonane po ogłoszeniu upadłości są bezskuteczne z mocy prawa. Jedynie ubocznie należy przypomnieć, że informacja o ogłoszeniu upadłości (...) Sp. z o.o. w W. została podana do publicznej wiadomości poprzez obwieszczenie, które ukazało się w Monitorze Sądowym i Gospodarczym w dniu 11

grudnia 2013 r. Stosownie zaś do art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2013 r. ,poz. 1203 z późn. zm), od dnia ogłoszenia w Monitorze Sądowym i Gospodarczym nikt nie może zasłaniać się nieznajomością ogłoszonych wpisów (związane jest to z zasadą jawności materialnej Krajowego Rejestru Sądowego). Ponadto w ogólnopolskim wydaniu Gazety (...) z dnia 6 grudnia 2013 r. została również zamieszczona informacja o upadłości. Tym samym syndyk uczynił zadość swojemu obowiązkowi poinformowania wierzycieli ogłoszeniu upadłości (...) Sp. z o.o. w W..

(...) sp. z o. o. w W. została ogłoszona postanowieniem z dnia 03 grudnia 2013 r. wydanym przez Sąd Rejonowy dla m.st. W. w W. X Wydział Gospodarczy w sprawie o sygn. akt GU 403/13. Nie ulega zatem wątpliwości, że komornik dokonując w dniu 08 kwietnia z 2014 r. zajęcia rachunku bankowego naruszył przepisy postępowania upadłościowego, dotyczące zakazu zaspokajania wierzycieli upadłego poza trybem przepisów postępowania upadłościowego. Dlatego też egzekucja była prowadzona niezgodnie z prawem a żądanie powoda w zakresie kwoty objętej pozwem uzasadnione.

Powód wskazał, iż na skutek bezprawnie zainicjowanej przez pozwaną egzekucji pozwany uzyskał korzyść w wysokości 9.103,56 zł zaś pozostała część wyegzekwowanej przez komornika kwoty służyła zaspokojeniu kosztów postępowania egzekucyjnego, tym samym nie została przekazana pozwanemu. Syndykowi zatem przysługiwało roszczenie względem wierzyciela o zwrot kwoty 9.103,56 zł.

Konkludując powyższe rozważania, wypada jeszcze raz podkreślić, iż po ogłoszeniu upadłości spółki, zaspokojenia wierzycieli dokonuje wyłącznie syndyk masy upadłości, a odbywa się to wyłącznie zgodnie z regułami ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. z 2003 r. nr 60 poz. 535 z późn. zm. dalej jako p.u.n.).

W tym miejscu odnieść się należy do podniesionego przez pozwanego w sprzeciwie zarzutu nadużycia prawa przez powoda i powołanie się tym samym na art. 5 k.c.

Zgodnie z brzmieniem wymienionego przepisu, jak i ugruntowanym orzecznictwem, stosowanie powyższej normy ograniczone jest wyłącznie do sytuacji o charakterze wyjątkowym, w których wykonywanie przez stronę swojego prawa podmiotowego prowadziłyby do rezultatów, których nie da się pogodzić ze społeczno – gospodarczym przeznaczeniem tego prawa, a w konsekwencji stanowiłyby nie jego wykonywanie, lecz nadużycie. Na gruncie przedmiotowej sprawy wskazać należy, że dochodzone przez powoda roszczenie, którego celem jest zwrot wyprowadzonego wbrew przepisom powszechnie obowiązującego prawa z masy upadłości składnika majątkowego w postaci kwoty dochodzonej w niniejszym postępowaniu, stanowi zachowanie, które nie tylko jest przejawem wykonywania prawa i obowiązku syndyka masy upadłości, ale zasługuje na społeczną aprobatę. Celem przywrócenia dochodzonego roszczenia w skład masy upadłości spółki (...) Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej jest bowiem jak najszersze zaspokojenie wierzycieli upadłego, co jest głównym założeniem aktywności syndyka masy upadłości. Dodać również należy, iż niedozwolonym jest stosowanie klauzuli nadużycia prawa w stosunku do czynności prawnej obciążonej przymiotem nieważności.

Odnosząc się do zarzutu pozwanego, iż wyegzekwowane środki zostały już przez niego skonsumowane (art. 409 k.c.) między innymi na wynagrodzenia dla zatrudnionych przez niego pracowników, wskazać należy, że twierdzenie to stanowi dowód, iż pozwany nie tylko nie wyzbył się uzyskanych korzyści, ale w dalszym ciągu pozostaje wzbogacony. Przytoczony przez pozwanego cel, taki jak wynagrodzenie pracowników lub czynsz najmu są świadczeniami ekwiwalentnymi, co oznacza, że pozwany uzyskał w zamian za nie surogat korzyści, jak chociażby świadczenie pracy przez pracowników lub prawo do korzystania z lokalu użytkowego.

Wobec powyższego należało stwierdzić, że spełnione zostały tym samym przewidziane w art. 405 k.c. przesłanki odpowiedzialności pozwanej.

Analizując z kolei żądanie pozwu w zakresie odsetek należy wskazać, że kwestię tą reguluje art. 455 k.c. oraz 481 k.c. Zgodnie z powołanymi przepisami jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Gdy zaś termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika

do wykonania. Powód wezwał pozwaną do zwrotu nienależnie wyegzekwowanego świadczenia w piśmie opatrzonym datą z dnia 17 kwietnia 2014 r., zakreślając 3-dniowy termin do spełnienia świadczenia. Jednak w aktach sprawy brak dowodu doręczenia pozwanej pisma w określonej dacie. Pierwszą pewną informacją, że pozwana została wezwana do zapłaty jest jej pismo, datowane na 16 maja 2014 r (k. 111). Do obliczenia daty wymagalności świadczenia konieczna jest konkretna, nie budząca wątpliwości informacja, że w określonej dacie wezwanie było doręczone. Dlatego Sąd zgodnie z żądaniem pozwu obliczył bieg terminu do spełnienia świadczenia doliczając zgodnie z wezwaniem do zapłaty trzy dni do dnia 16 maja 2014 r. Zatem od dnia 20 maja 2014 r. pozwany pozostawał w opóźnieniu w spełnieniu świadczeni.

Wobec powyższego należało uznać roszczenie powoda za uzasadnione w całości, tj. w zakresie żądania należności głównej tj. kwoty 9.103,56 zł i należności ubocznych.

O kosztach procesu orzeczono w punkcie drugim wyroku na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Na koszty celowego dochodzenia praw składały się w przedmiotowym postępowaniu należna opłata od pozwu (492,00 zł), opłata skarbową należną od dokumentu pełnomocnictwa (17,00 zł) i wynagrodzenie pełnomocnika procesowego powoda będącego adwokatem (1.200,00 zł). Łącznie powód poniósł niezbędne koszty procesu w wysokości 1.709,00 zł. Koszt wynagrodzenia pełnomocnika procesowego powoda będącego adwokatem ustalono na podstawie § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. z 2013 r., poz. 461 tj). Z tego względu pozwana spółka, jako strona przegrywająca sprawę winna zwrócić powodowi kwotę 1.709,00 zł z tytułu poniesionych przez niego kosztów.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak w sentencji wyroku.